

505. Eneste Beh. af Forsl. til Besl. af Folketh. vedr. Fremgangsm. ved Medl. Edfæstelse. 506

Saamange, der ikke høre til Folketirken, og som dog høre til Trossamfund, der kunne aflægge en brugelig Ed, og iøvrigt udtalte Ministeren kun dette, at der ikke kunde være Tale om at indrette særegne Edsformularer efter Enkeltes ganske individuelle religiøse Meninger. Der er saaledes, forekommer det mig, ikke Noget i denne Skrivelse, der taler imod den Opfattelse, jeg gjør gjældende, og som vistnok maa siges at være den hos os gjældende. Naar det ærede Medlem for Københavns Amts 4de Valgkreds mente, at det Modsatte maatte siges at have været Reglen i 30 Aar, mente han jo ikke, at det havde været Tilfældet for Netten, men han tænkte jo paa, hvad der havde været Regel heri Thinget. I denne Henseende maa jeg nu sige, at det ikke er mig bekendt, at der foreligger Tilfælde, som skulde tale for, at den Regel, der denne Gang er bleven fulgt, skulde være i Strid med, hvad der tidligere er fulgt. Jeg veed ikke, efter hvilken Edsformular de tidligere heri Thinget værende Løder have aflagt Ed. Det forekommer mig at have været det Naturlige, at de havde aflagt den efter den jødiske Formular, hvilket jeg ikke ser, at der er det Mindste til Hindrer for. Det er jo den for dem i Lovgivningen foreskrevne Formular, og naar der ikke i Grundloven er foreskrevet nogen bestemt Formular for Edsafleggelsen her, maa det jo være, fordi man har forudsat, at man vilde henholde sig til de i den øvrige Lovgivning nævnte og reciperede Edsformularer. Hvorvidt Enkelte, der hørte hverken til den jødiske eller kristelige Religion ere komne til at aflægge Ed her, skal jeg ikke kunne sige, det kan jeg ikke benegte Muligheden af, men det er vel neppe ffet med Nogen, der paa en saa ostensibel Maade havde forud forkyndt sin Afvigelse fra disse Religioner. Naar nu det ærede Medlem for Københavns Amts 4de Valgkreds sagde, at under alle Omstændigheder maatte det siges, at den Paagjældende havde intet Valg, at der forelaa intet andet Alternativ, at der var ikke nogen anden Ed, og altsaa maatte man forelægge den Ed, og den maatte tjene til Grundlag for Edsafleggelsen, saa maa jeg dertil bemærke, at man ikke uden videre kan gaa ud fra, at der ikke var nogen Ed tilstede, som den Bedkommende kunde aflægge, og deraf kan man ingenlunde slutte, at man maatte tillade ham at aflægge den Ed, og at han maatte anses for berettiget dertil. Det kan heller ikke ubledes af Grundlovens § 79. Grundlovens § 79 hjemler jo vel, at Enhver

maa have fuld Afgang til borgerlige og politiske Rettigheder, men det er under den Forudsætning, at han kan gjøre det under de Betingelser, der ere foreskrevne for Udøvelsen af de forskjellige borgerlige og politiske Rettigheder; men deriblandt hører for at kunne indtage Sæde i Rigsdagen at kunne aflægge Ed, og det er vistnok fuldkommen stemmende med Grundlovens Aand, at denne Ed er affattet paa en saadan Maade, at den rummer alle dem, der overhovedet have en Trossbefjendelse, men dertil maa det erindres, at det er netop Situationen, at dette ikke nu skete. Jeg tror, at de ærede Herrer, istedetfor at faste sig over denne Udtalelse fra Formandens Side, som, efter hvad jeg har udviklet, forekommer mig fuldt berettiget, skulde have søgt at fremtale en saadan Tilstand, at det var blevet muligt for alle Trossbefjendere at kunne aflægge Eden og derigjennem vinde Sæde her i Thinget; saa vilde de ærede Herrer have gjort sig mere fortjente til Anerkjendelse end ved at indbringe dette Forslag, og de vilde derigjennem istedetfor at møde en Modstand fra andre Partiers Side her i Salen, vist have kunnet gjøre Regning paa en Medvirken fra alle os, der ligesom de hylde Religionsfrihedens Princip. Det er vel muligt, at man ikke vilde kunne naae til at aabne Afdgangen til den lovgivende Forsamling for Alle, uden ved en Forandring af Grundloven, hvorved denne Ed blev afflasket, og jeg maa sige, at jeg, hvor meget jeg end holder paa den religiøse Ed — og Andet er det jo i Grunden ikke, naar det ikke er en Ed for Netten, altsaa Forsikringsæden —, finder jeg derimod, at der drives alt for stort Spil med Løsteseben, og jeg tror meget vel, at vi kunde undvære endel af disse Eder, ja, jeg vil sige, at vi ganske særlig paa ganske fortrinlig Maade kunne undvære Rigsdagsæden, thi jeg tror virkelig, at de, der ere valgte af deres Medborgere til Rigsdagsmænd, behøve ikke yderligere at aflægge Ed paa, at de ikke vilde gjøre Grundloven nogen Fortræd; det er heller ikke saa rimeligt, at de just ere istand til at gjøre den videre Fortræd. Jeg tror ialtsald, at det er ikke nogen religiøs Ed, og jeg skulde ogsaa gjerne være med til at ophæve den, men jeg skal ikke negte, at det vilde være et lovlig stort Apparat at sætte i Bevægelse for en saa lille Sag, at det var for Meget at gjøre for saa Lidt. Hvis det blot gjaldt om at opløse Folkethinget, skulde jeg ikke sige Noget — der skal jo en Opløsning til, det kunde man sagtens gjøre, det have vi jo set saa mange Gange —, og rime-